

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Persefoné

Andrea Krajíčková

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor: Ilustrace a grafika

Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

Persefoné

Andrea Krajíčková

Vedoucí práce: akademický malíř Renáta Fučíková

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Andrea KRAJÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **D20B0006P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Mediální a didaktická ilustrace**
Téma práce: **ILUSTROVANÁ KNIHA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Kompletní ilustrační a grafické řešení klasického či nového textu, beletrie, poezie, naučná literatura, minimální rozsah funkční knihy 40 stran.

Tvůrčí záměr: Záměrem je vytvořit návrh funkční umělecké publikovatelné knihy.

Způsob realizace: Technika realizace vyplývá v průběhu přípravných kreseb, skic a následných zkoušek.

Cíl: Cílem práce je vytvořit knihu, která bude řešit dané téma.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem budou 3 kopie knihy s minimálním počtem 20 ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Průvodní zpráva bude vytvořena v rozsahu minimálně 3 normostran.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

TURKOWSKI, Einar. *Měsíční kořtina*. Praha: Albatros, 2010. ISBN 978-80-00-02700-5. DEVERNAY, Laëtitia. *Diapason*. La joie de lire, 2018. ISBN 9782889080519.
SLÁDEK, Josef Václav a Filip POŠIVÁČ. *Od žežulky k Mikuláši*. Pulchra, 2016. ISBN 978-80-7564-004-8.

Vedoucí bakalářské práce: **akademický malíř Renáta Fučíková**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....

podpis autora

Obsah

1 . Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	8
2 . Téma a důvod jeho volby	8
3 . Proces přípravy, proces tvorby	8
3.1 Proces přípravy.....	8
3.2 Proces tvorby.....	9
4 . Popis díla, technologická specifika, přínos práce pro daný obor	9
4.1 Popis díla.....	9
4.2 Technologická specifika.....	10
4.3 Přínos práce pro daný obor.....	10
5 . Seznam použitých zdrojů:.....	11
6 . Resumé	12
7 . Seznam Příloh	13

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Výtvarné tvorbě se věnuji již od mala. Bylo tedy jasným rozhodnutím, že se po ukončení základní školy a absolvování ZUŠ v Blansku jsem chtěla svou tvorbu více rozvinout a uplatnit ji v budoucnu jako své zaměstnání. V roce 2015 jsem byla přijata na střední školu umění a designu v Brně, kde jsem čtyři roky studovala obor ilustrace, který jsem úspěšně ukončila maturitní zkouškou. Střední škola mě mnohému naučila. A to nejen práci s ilustrací, ale i s grafickými technikami či programy jako Adobe Photoshop a Indesign, které stále aktivně a intenzivně používám při své práci. Taky jsem díky ní pochopila, že ilustrace je opravdu tím oborem, který se k mému stylu tvorby nejvíce hodí. Doprovázet knižní obsah či ilustrovat příběhy mi bylo vždy blízko a střední škola mě v tom jen utvrdila. Poté následoval výběr vysoké školy, a jelikož jsem chtěla v oboru pokračovat a nadále uplatnit mé schopnosti, přihlásila jsem se na fakultu designu a umění v Plzni, kde jsem součástí mediální a didaktické ilustrace. Právě zdejší fakulta mi nejvíce sedla a dokázala mě více rozvinout a pomoci mi posunout se dál. Dostala jsem možnost být součástí vydávání knih a celkové praxe v oboru ilustrace, čehož si velmi cením.

2. Téma a důvod jeho volby

Už z počátku uvažování o tématu mé bakalářské práce jsem si byla jistá v tom, že bych velice ráda ilustrovala beletrii, ať už pohádku, báji, či jiné dílo zapadající do tohoto žánru. Hledala jsem mezi různorodými příběhy z mytologií z celého světa a ve své hlavě vymýšlela, jak by mohly fungovat jako ilustrované knížky. Nechtěla jsem ale příběh, který by byl příliš známý, ani příběh, jehož verze je nespočet a byl vyprávěn mnohokrát. Už samotné řecké báje, které se nakonec staly součástí mé bakalářské práce, jsou velice známý soubor příběhů z dob antiky. Avšak, alespoň dle mého názoru, příběh Persefony, kterýž se nakonec stal hlavním tématem mé práce, není známý natolik, jako jiné z bájí. Se slovem podsvětí se jistě mnohým z nás spojí Hádés, jeho vládce, či tragický příběh Orfea. A to byl jedním z hlavních důvodů, proč jsem si vybrala právě příběh Persefony, jelikož si troufám říci, že si zaslouží více pozornosti. I přes to, že není zcela opomenutý, není ani jedním z nejznámějších, což mě na něm zaujalo nejvíc.

3. Proces přípravy, proces tvorby

3.1 Proces přípravy

Poté, co jsem si zvolila Persefonin příběh, jsem se snažila najít textový doprovod této báje, který bych mohla následně ilustrovat. Nebylo těžké najít digitální verzi na internetu, a to příběh z knihy Starověké báje a pověsti od Rudolfa Mertlíka, který byl volně k stažení. Stránka již bohužel neexistuje, ale příběh mám stále uložený v počítači. Jeho název je O nejlaskavější bohyni, popisující právě příběh únosu Persefoné, zlobě její matky a následného setkání a usmíření. Líbila se mi tato verze příběhu a tak jsem neváhala a vybrala si ji jako doprovodný text k mým ilustracím.

3 . 2 Proces tvorby

Prvním nápadem bylo z příběhu Persefony vytvořit herbář. Bylo to především proto, že jsou to právě květiny, co celý příběh doprovází. Po vytvoření pár skic a návrhu jsem se ale vrátila k původnímu plánu, a to ilustrovat samotný příběh. Báje samotná je plná zajímavých momentů a vnitřních menších příběhů, které jsou dosti zajímavé k ilustraci sami o sobě.

Při výběru techniky jsem se rozhodovala mezi tužkovými kresbami a perokresbou. Už ze začátku jsem chtěla pracovat v tónech šedi, či černé a bílé. Samotný koncept ilustrací mi pomohl si mezi těmito dvěma vybrat. Během vytváření prvních verzí dvoustránek, kdy jsem si skicovala nápady nebo vytvářela kompozice, co mi přišly zajímavé, jsem začala vytvářet temné kresby kontrastující s bílou prázdnou plochou. Kontrast se stal jedním z nejdůležitějších součástí mé bakalářské práce. Odráží se totiž v mnoha faktorech. Jak už jsem zmínila, spousta ilustrací pracují bílou plochou, prázdnotou, a černou hustou linkou, která u jiných zaplňuje veškerý prostor. Přeci jen, samotný příběh Persefony se pro využití kontrastů vyloženě nabízí. Ten nejvíce očividný kontrast je samotným prostředím. Ocitáme se v našem světě smrtelníků, ale také v podsvětí, kam odcházejí duše mrtvých. Persefoné, přináší jaro, život a naději, když je na zemi, a s odchodem do podsvětí zimu či smrt. Tento motiv protikladů a kontrastů jsem ale chtěla rozvést dál. Domnívám se, že důležitým faktorem kontrastů je existence obou verzí. Stejně, jako by bez světla nebyla tma, by bez jara nebyla zima. A díky tomuto uvažování jsem dospěla k myšlence zrcadlení. A proto jsem na několika ilustracích právě dvě reality zrcadlila, a to často velmi doslovně. Ať už podsvětí se zemí živých, či Háda s Persefonou, pracovala jsem s protiklady, jako s odrazy na hladině či v zrcadle.

S touto myšlenkou jsem i zvolila techniku, kterou se stala perokresba. Pracovala jsem s černou barvou pera či fixy, a bílou plochou papíru, abych moji ideu o to více podtrhla. Ilustrace jsem následně skenovala a občasné nedostatky či chyby upravila v programu Adobe Photoshop. Veškerá tvorba ale byla především dělaná na papíře.

Dalším důležitým faktorem mé bakalářské práce je taky odklon od klasického zobrazování antiky. Nechtěla jsem následovat klasickou podobu řeckých mýtů, kterou máme zarytou v paměti. Hledala jsem nový výraz, který by se oprostil o tuto nám známou podobu. Nesnažila jsem se ale ani inspirovat jinou dobou, či jinou mytologií. Spíš jsem kreslila pudově, snažíc se nemít žádné zažité příklady na mysli při procesu kreseb. Pokoušela jsem se, aby bylo znát, že je to příběh prastarý, nikoliv ale z určité doby nám známé. Nechci to ale nazvat dílem čistě smyšleným z hlediska ilustrací. Spousta míst, které jsem v nich zobrazovala, jsou inspirované skutečnými místy, kde se měl příběh odehrávat, ať už přírodou Sicílie, či významnými přírodními monumenty, jako sopkou Etnou či horou Olymp.

4. Popis díla, technonologická specifika, přínos práce pro daný obor

4.1 Popis díla

Samotná již hotová kniha nese název Persefoné. Skládá se ze 41 ilustrovaných dvoustran, včetně titulu a tiráže, které jsou také ilustrované. Obálka je temná, kreslená hustou černou kresbou. Je to právě ilustrace obálky, co navazuje na stejně začerněnou první předsádku, znázorňují temnotu podsvětí. Ta dále navazuje na titul, který se proměňuje v květiny a rostliny – tedy symbol jara, jehož je Persefoné bohyní. Na tu následně nazývá až tiráž, taktéž s rostlinnými motivy, tentokrát ale plná světla bílé plochy, která navazuje na zadní předsádku, kde je pouze malá ilustrace rostoucího narcisu, květiny, kterou Persefoné sbírala před tím, než ji Hádes unesl. Chtěla jsem ji na zadní předsádce použít jako symbol příchodu jara a naděje.

Ilustrace jsou koncipovány vždy na dvoustránce především proto, aby čtenáři lépe napomohli se vžít do děje a kniha byla schopná vyprávět i obrazem. Chtěla jsem pracovat s celými dvoustránkami a prostorem na nich, a vyvarovat se vytváření ilustrace na jednu stránku a přidáním textu na druhou stránku. Dle mého názoru tento způsob lépe funguje pro vybraný příběh. Kresby doprovází příběh Persefony a vyzdvihují dle mého posouzení důležité či klíčové momenty, ale také atmosféru příběhu. Příběh ve zkratce vypráví o Persefoně, kterou unese Hádés a vezme si ji za manželku, jelikož mu byla přislíbena od jeho bratra Dia, jenž je i Persefoniným otcem. O této domluvě ale nevěděla Démétér, Persefonina matka, která se jí prvně snaží najít, a až poté, co se dozví pravdu, žádá Dia a o navrácení své dcery s hrozbou hladomoru a zkázy, jelikož je bohyně úrody a pro svou dceru by byla schopná obětovat lidské pokolení. Zeus ji posílá spolu s Hermem, božským poslem do podsvětí pro Persefonu, kterou již téměř získá. Ta ale musí zůstat v podsvětí, jelikož pozřela semínko granátového jablka a tím porušila zákon soudců. Příběh ale končí šťastně, protože se Démétér a Hádés dohodnou, že Persefoné může na zem před přes jaro a léto, když se vrátí do podsvětí na podzim a zimu. Dohoda platí a tak se matka opět setká se ztracenou dcerou.

4.2 Technologická specifiky

Technikou ilustrací pro moji bakalářskou práci je perokresba. Kreslila jsem černými centropen fixy nebo tuší. Kreslila jsem především na tvrdší papír ve velikosti A3, aby byly ilustrace téměř v reálné velikosti. Některé menší ilustrace jsem kreslila na menší papír a ty následně seskládala v počítači. Právě na úpravu jsem po skenování na mém skeneru značky Epson následně používala program Adobe Photoshop, kde jsem především doladřovala detaily a kresby minimálně upravovala. Ty jsem poté přenesla do programu Indesign, kde jsem celou knihu sázela. Písma jsem užila 3. A to písmo Avara od společnosti Velvetyne, která nabízí zajímavá písma volně k užití. Písmo Avara jsem užila pro název knihy na obálce a titulu. Líbil se mi jeho styl, který se dle mého názoru hodil ke stylu ilustrací. Pro samotný text v knize jsem užila písma dvě, a to Calibri a písmo Equateur, které je opět od společnosti Velvetyne. Toto písmo jsem používala jako oživení textu, kdy jsem jím podtrhla jeho důležité části, aby byla typografie o něco zajímavější a více se propojila s ilustracemi. Písmo samotné je velikosti 10, mimo titul a obálku, kdy je písmo zvětšené. Text je zarovnan na levý praporek, v užším sloupci, aby lépe pracoval s ilustracemi. Samotný tisk a svázání knihy bylo zhotoveno v pražské tiskárně INDIGOPRINT. Papír jsem zvolila Munken Lynx, který je velice jemně tónovaný a vhodný pro perokresby. Jeho gramáž je 150 g /m², druh vazby knihy je V8.

4.3 Přínos práce pro daný obor

Určit přínos mé bakalářské pro můj obor není jednoduchý, jelikož si nemyslím, že jsem já ten člověk, co by ho dokázal určit. Chtěla jsem především zobrazit méně známý příběh řecký bájí, který by v lidech mohl vyvolat větší zájem o méně známé příběhy nejen z tohoto odvětví. Dále mě také napadá nový pohled na antický příběh a snaha nezobrazovat jej v antickém stylu, která by mohla inspirovat ostatní zkoušet podobné příběhy zobrazovat novými způsoby.

5. Seznam použitých zdrojů:

MERTLÍK, Rudolf. *Starověké báje a pověsti*. Druhé vydání. Praha: Svoboda, 1972. ISBN 25-074-72

6. Resumé

The topic I chose for my bachelor work is an illustrated book. I chose the story of Persephone, Greek goddess of spring. I wanted to choose a story that isn't that popular among Greek mythology and give it a new look. I tried to avoid the typical depiction of these ancient stories, doing more instinctive drawings.

Since the start, my intention was to do black and white illustrations. After few sketches, I chose ink instead of pencil, since it worked better for the story and for the idea of it I had in my mind as well. I was working with contrasts, both visual and inner ones. Death and life, spring and winter, the underworld and our world. Even Persephone and Hades themselves. I tried to reflect each contrast in my drawings. I have to say, very literally sometimes. Especially with the underworld and our world themed illustrations, I reflected each reality like reflection in the mirror and used this technique through the whole book.

All illustrations follow Persephone's story, as she's abducted by Hades. The story follows her mother, goddess Demeter, that is trying desperately to find her. With few inner stories, it ends with a happy ending. They both reunite.

My biggest goal was, as I said, to depict this not so known story in new and original way, hoping that the readers might get more interested in such stories.

The whole book contains 41 full page illustrations, plus book cover illustration that depicts the darkness of underworld.

7. Seznam Příloh

Příloha 1

První skici

Příloha 2

Návrhy postav

Příloha 3

Rozvržení a koncepty dvoustránek

Příloha 4

Skici a návrhy obálky

Příloha 5

Skici dvoustránek

Příloha 6

Kresby, které se následně seskládají na dvoustránky

Příloha 7

Ukázky hotových dvoustránek, bez typografie

Příloha 8

Ukázky hotových dvoustránek, s typografií

Příloha 9

Volba písma

Příloha 10

Titul

Příloha 11

Tiráž

Příloha 12

Ilustrace navazující na tiráž

Příloha 13

Přední předsádka

Příloha 14

Zadní předsádka

Příloha 15

Různé verze ilustrací na obálku

Příloha 16

Finální verze obálky

Příloha1
První skici

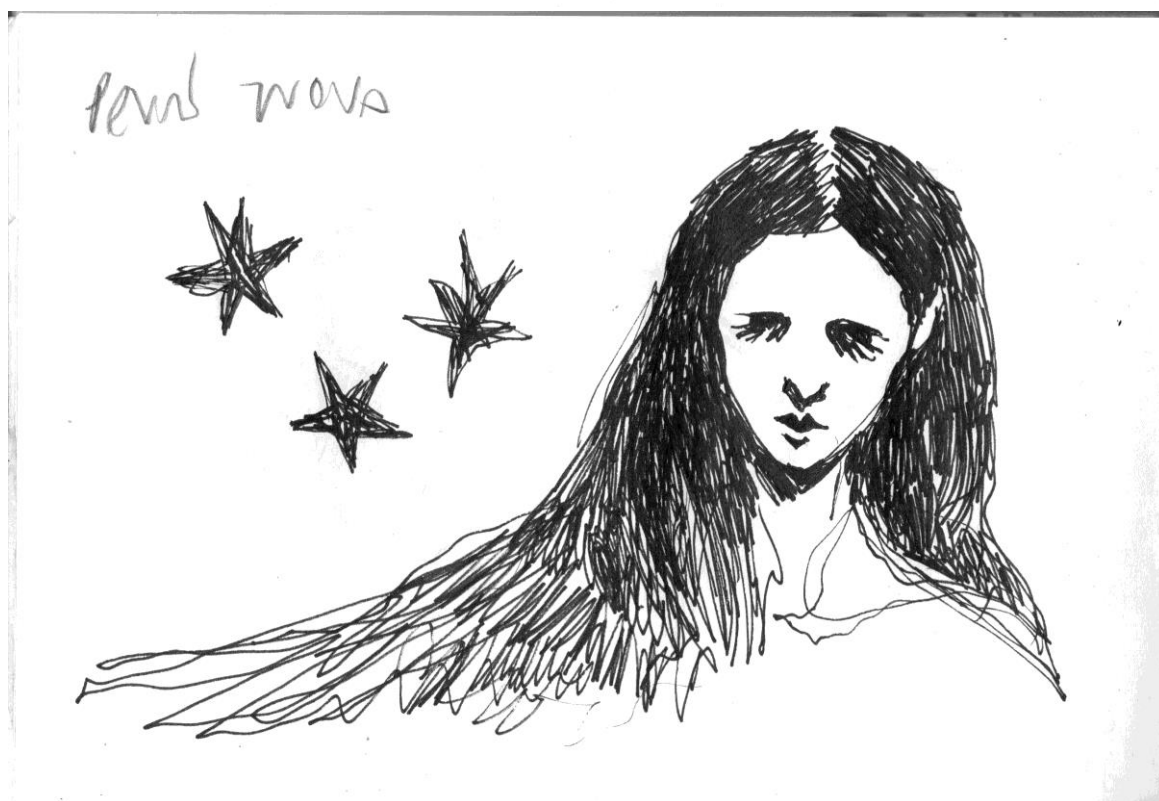

Foto: vlastní

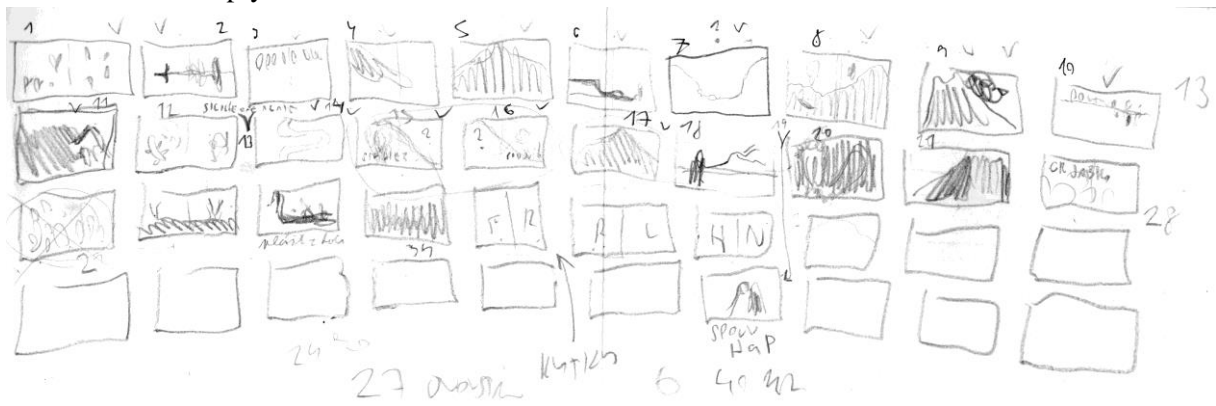
Příloha 2
Návrhy postav

Foto: vlastní

Příloha 3

Rozvržení a koncepty dvoustránek

Příloha 4

Skici a návrhy obálky

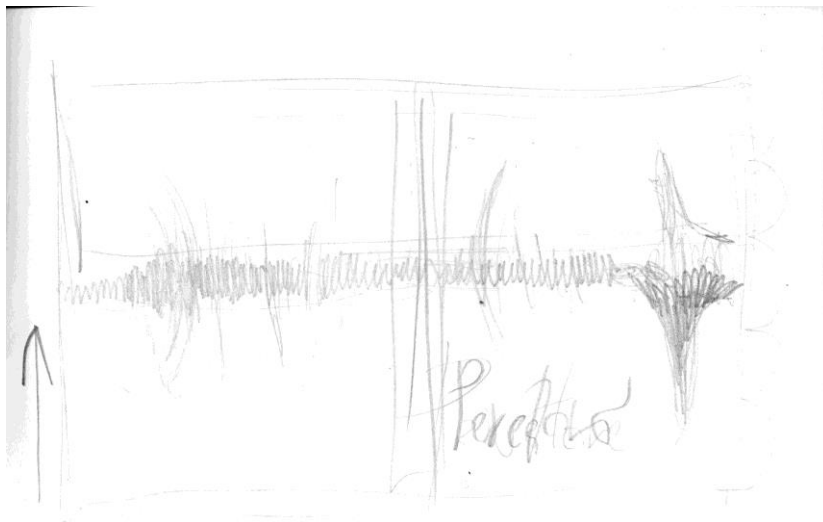
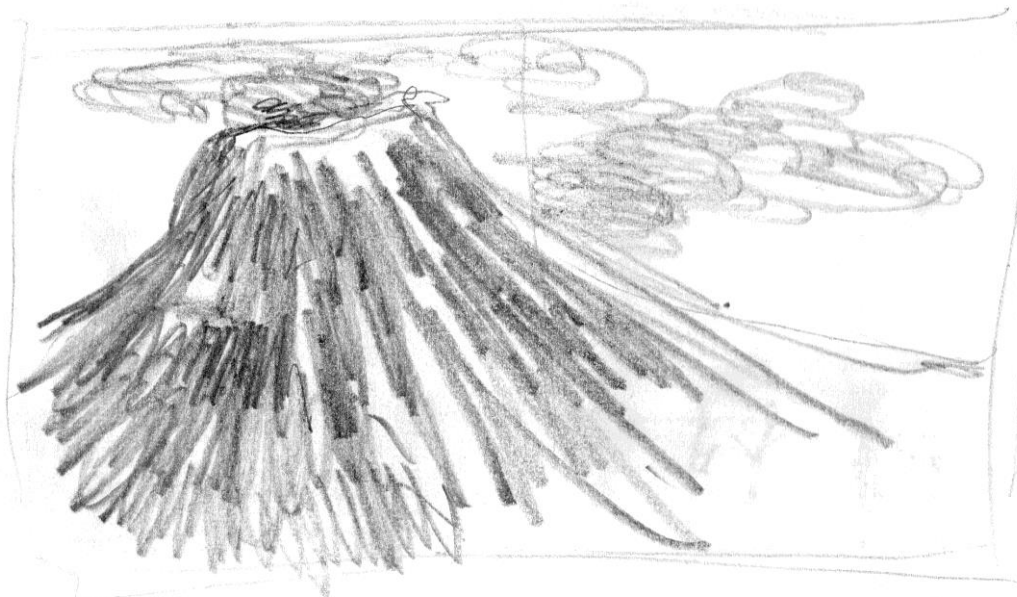

Foto: vlastní

Příloha 5

Skici dvoustránek

*Devičky sapačiji pochodni
okružni tšuv*

Foto: vlastní

Příloha 6

Kresby, které se následně seskládají na dvoustránky

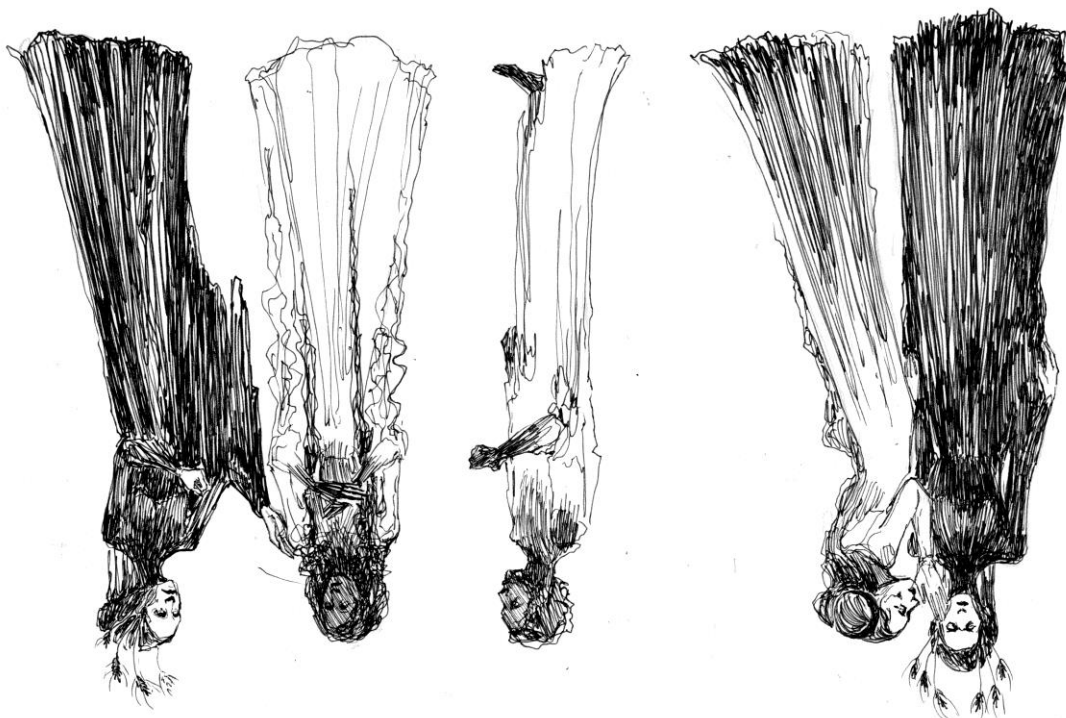

Foto: vlastní

Foto: vlastní

Příloha 7

Ukázky hotových dvoustránek, bez typografie

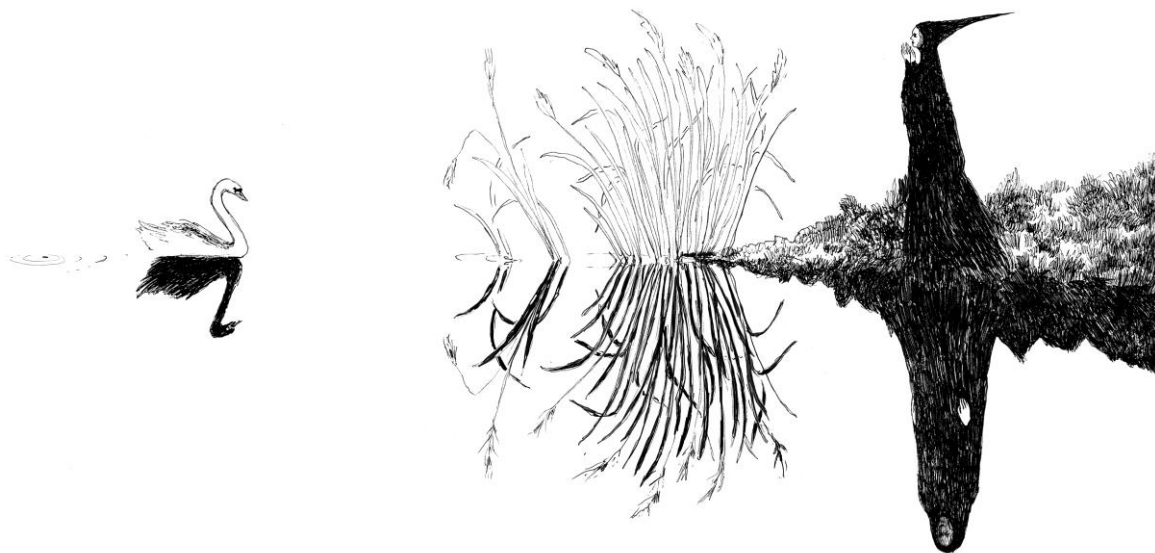

Foto: vlastní

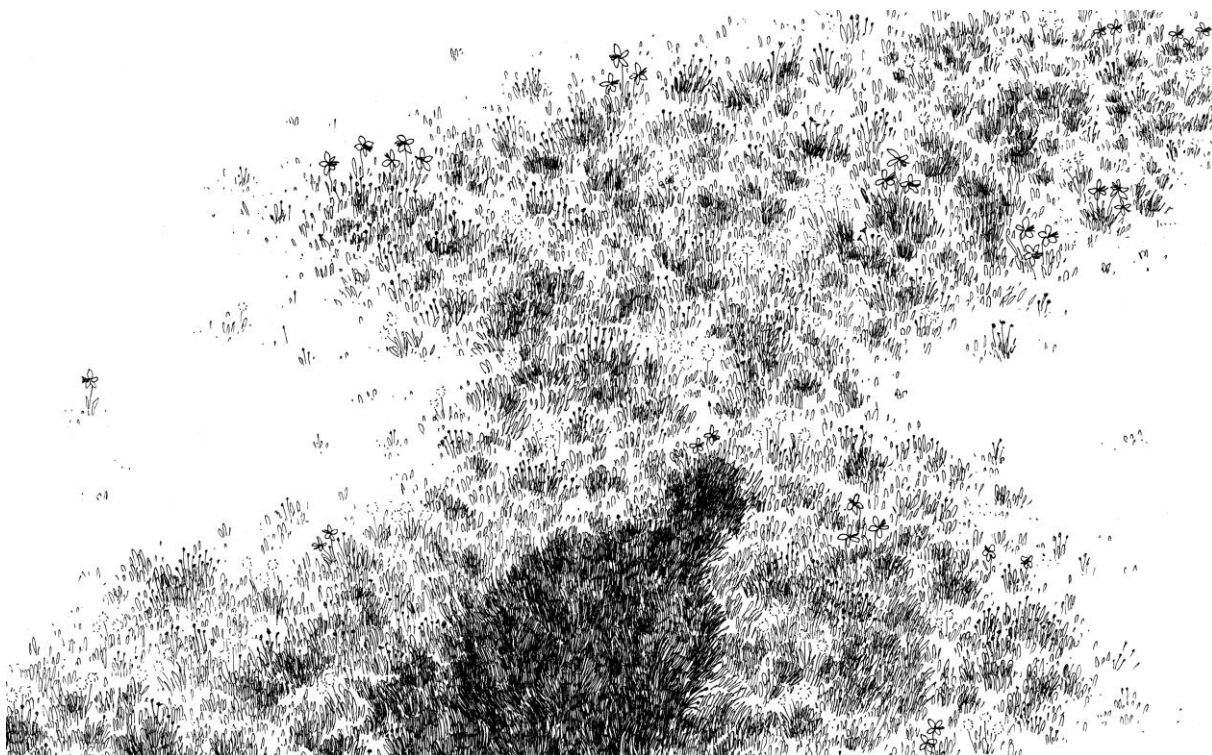
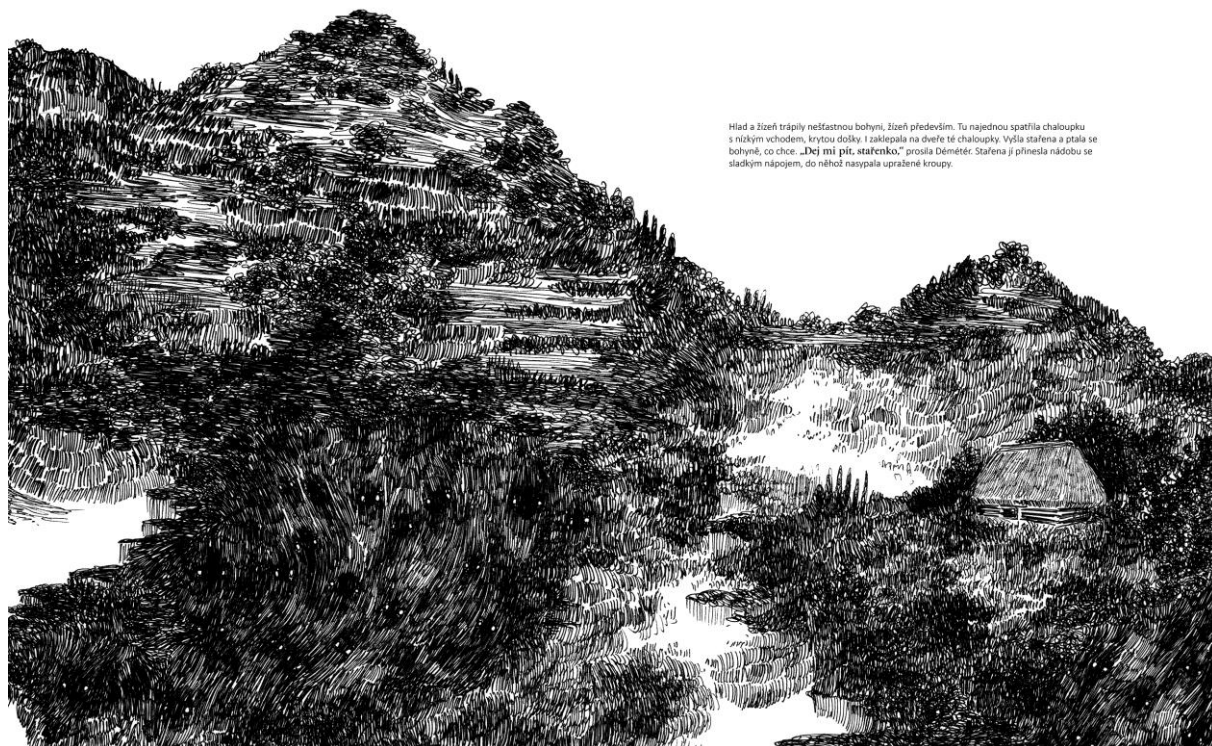

Foto: vlastní

Příloha 8

Ukázky hotových dvoustránek, s typografií

Zeus jí slibil za manželku svému bratru Hádovi, vladaři království mrtvých. Avšak Persefona matka Démétér, bohyně úrody, o Diové slibu nevěděla. S radostí a pychou se dívala na svou dceru zářící krásou jako hvězdy. Netušila, že jí jednou posthne krutá rána osudu, nepříteli, jaká může zasáhnout matku: že svou dceru Persefonu ztratí...

Hlad a žízeň trápily nešťastnou bohyni. Žízeň předešlím. Tu najednou spatřila chaloupku s nízkým vchodem, krytou došky. I zaklepalá na dveře té chaloupky. Vyšla stařena a ptala se bohyně, co chce. „Dej mi pít, stařenko,“ prosila Démétér. Stařena jí přinesla nádobu se sladkým nápojem, do něhož nasypala upražené kroupy.

Foto: vlastní

Sotva Persefoné zaslechla, že se může vrátit na světlo, poskočila radostí, a už ani neposlouchala, co jí Hádés dále říkal. Ten však využil jejího radostného vrušení a v tom okamžiku jí lživě vtiskl do úst jádro z granátového jablka. Tim si Hádés zajistil Persefonu pro sebe. Potom, jako by se nic nestalo, přichystal zlatý vůz a zapřáhl do něho své rychlé, nesmrtelné koně. Bohyně vstoupila na vůz a Hermés si sedl vedle ní. Už se měl vůz dát do pohybu, když tu znenadání, kde se vzal tu se vzal, pivořný mužik s velkou hlavou a vypoulenými očima. Udělal několik rychlých skoků, postavil se před vůz a křičel: „Herme, posle bohu, zadrž! Viděl jsem na vlastní oči Persefonu, jak jedla granátové jablko. A přece platí přísný zákon, že kdokoli tu v podsvětí něco sní, patří už nemávratně do říše Štínu a nesmí vyjít ven!“ Hermés pokrýval valně hlavou a Persefoné se dala do pláče. Šla, natrčila vody z podzemních proudu a pokropila jí toho nevzhledného mužika. Jak se ho dotkly první křůplje, zly udavač se proměnil v očíklivého syčka. Veliké oči mu zůstaly a je dodnes ohydným, zlověstným ptákem, jenž nikdy nezvěstuje nic dobrého.

Ale Démétér zůstala neoblomná. Když Zeus poznal, že by vskutku líbké pokolení a všechno tvorstvo zahynulo, sjednal úmluvu mezi vládcem podsvětí a zavrženou Démétérou. Podle této úmluvy měla Persefoné prodlívat třetinu roku v říši Štínu a dvě třetiny roku na světě u své milované matky. Hádés na tuto úmluvu přistoupil. Na světě se právě otvíralo jaro, když Persefoné vyšla z podsvětí a zamířila do Eleusiny. Tam konečně našla svou zarmoucenou matku a spatřila její libezné oči. Objala ji a stiskla ji v náručí.

Foto: vlastní

Příloha 9

Volba písma

Calibri a Equateur

Únosce pobízel koně, aby pádili tryskem. Přijel k vodnímu zřídlu, kde bydlela víla Kyané. Jak uslyšela hřmot a lomoz příjíždějícího vozu, vynořila se z vln a dívala se, co se děje. Ihned poznala božskou Persefonu. Roztáhla paže a bránila vládci podsvětí v další cestě. Volala úpěnlivě: „Nesmíš jet dále! Nemůžeš si odvézt Persefonu proti vůli její matky. Měls přece požádat velebnou Démétru o její dceru, a ne si ji unášet jako lupič! I když ti ji slíbil sám Zeus, otec Persefonin, aby o tom matka nevěděla, měl sis přesto ještě říci o Persefonu matce!“

Avara a Equateur (obálka)

Avara a Equateur (titul)

Persefoné
Andrea Krajičková

Foto: vlastní

Příloha 10

Titul

Foto: vlastní

Příloha 11

Tiráž

Persefoné
bakalářská práce
ilustrace: Andrea Krajičková
text: Rudolf Mertlík
pedagogické vedení: akad. mař. Renáta Fučíková
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeská univerzita v Plzni
akad. rok 2022/2023, LS
užitá písma: Callibri, Equateur, Avara
papír: Munket Lynx
Vytiskla tiskárna INDIGOPRINT s.r.o.

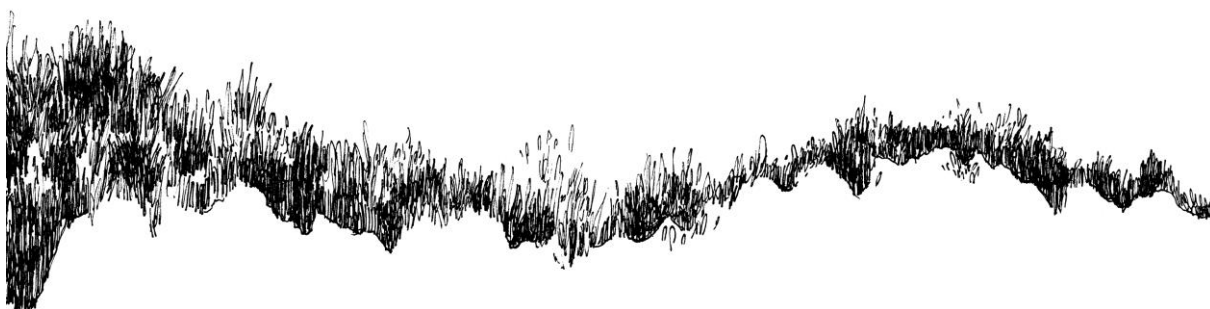

Foto: vlastní

Příloha 12

Ilustrace navazující na tiráž

Foto: vlastní

Příloha 13

Přední předsádka

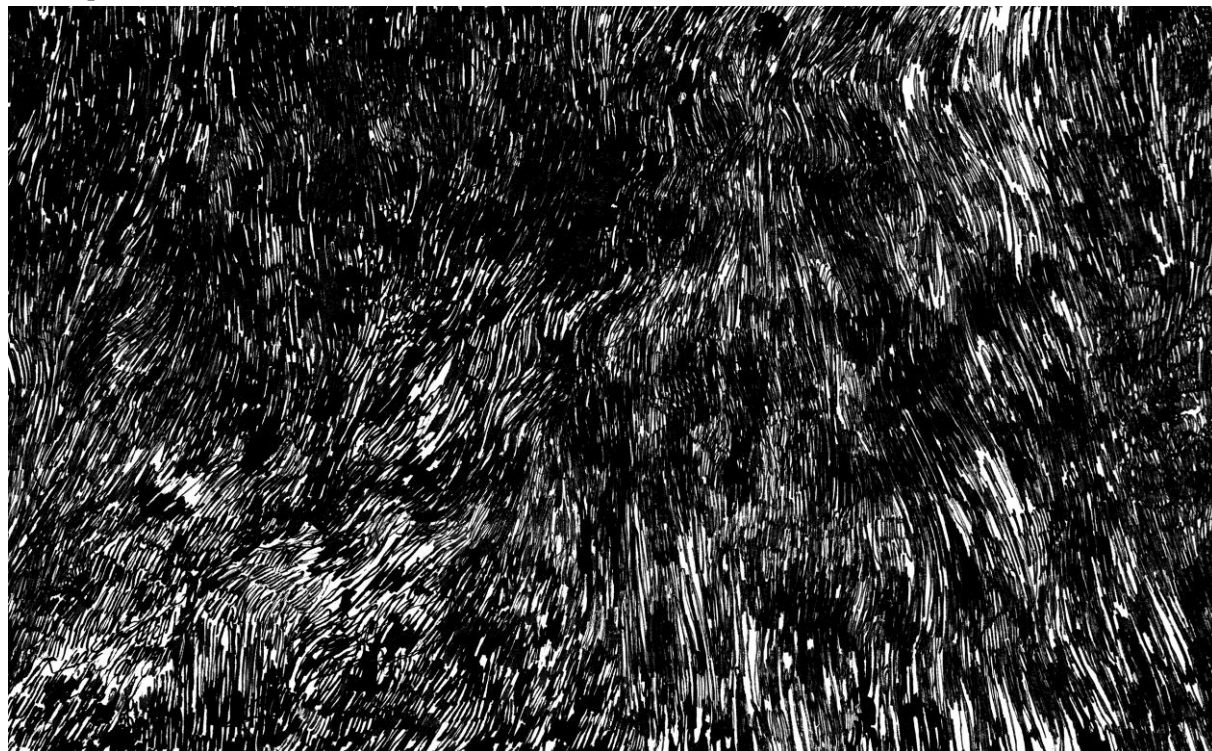

Foto: vlastní

Příloha 14
Zadní předsádka

Foto: vlastní

Příloha 15
Různé verze ilustrací na obálku

Foto: vlastní

Foto: vlastní

Příloha 16

Finální verze obálky

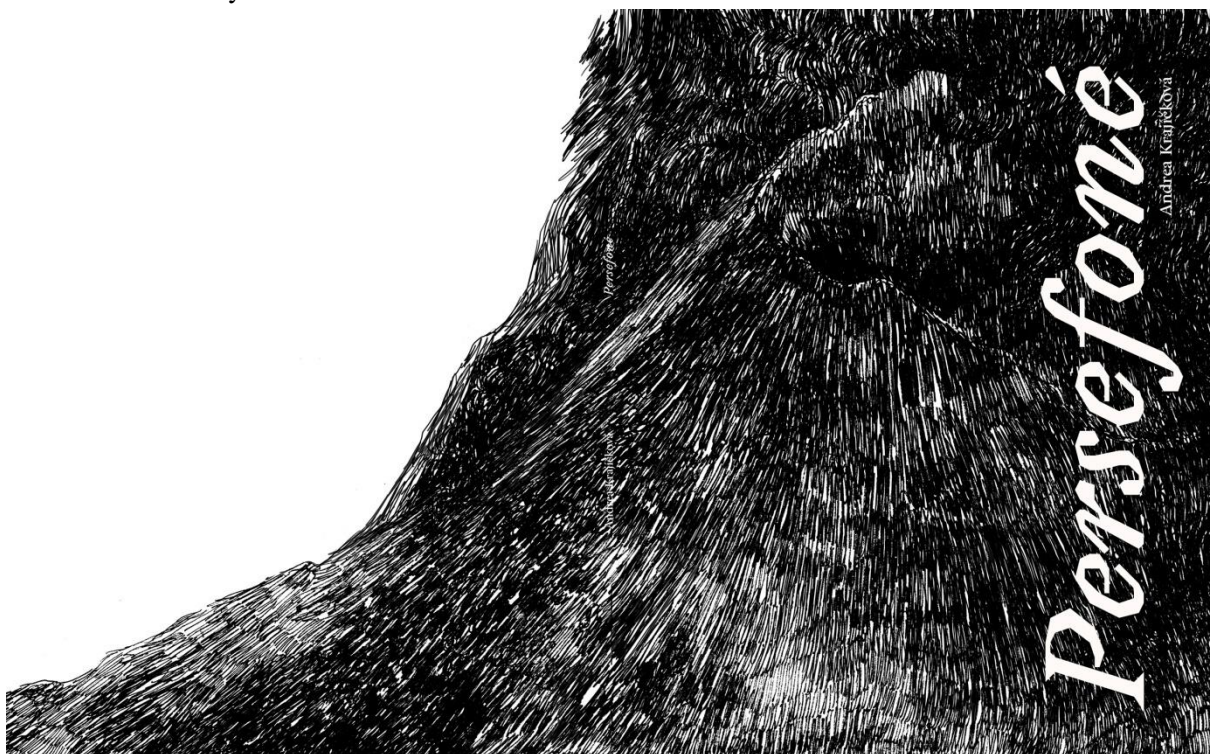

Foto: vlastní